

2012

Република Македонија
Министерство за финансии
УПРАВА ЗА ЈАВНИ ПРИХОДИ

ОДАНОЧУВАЊЕ НА ПРИХОДИ ОСТВАРЕНИ ОД ВРШЕЊЕ САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ

Регистрација, оданочување и изготвување на
Годишна сметка за остварените приходи од
самостојна дејност

Подготвува и издава:	Управа за јавни приходи Република Македонија бул. „Кузман Јосифовски-Питу“ бр.1, 1000 Скопје www.ujp.gov.mk info@ujp.gov.mk
Дата на издавање:	16.01.2012 година
Уредници:	Весна Новаковиќ - Канцеларија за односи со јавност и комуникација Севдие Исмаили, Анета Гелевска, Васе Неданоски - Сектор за услуги на даночни обврзници и за даноци
Дизајн и припрема:	Драгица Николоска - Сектор за информатичка технологија
Наслов:	Оданочување на приходи остварени од вршење самостојна дејност

ISBN: 978-608-4592-33-4

Бр: 09-420/1

<http://www.ujp.gov.mk/mk/publikacii/pogledni/5>

2012 © Управа за јавни приходи

Материјалот е наменет за некомерцијални цели на Управата за јавни приходи. Копирање, умножување и употреба на материјалот за комерцијални цели не е дозволено. При користење на податоци од публикациите на Управата за јавни приходи потребно е да се цитира изворот.

СОДРЖИНА

ВОВЕД.....	2
ВРШЕЊЕ НА САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ.....	3
ПОСТАПКИ ЗА РЕГИСТРАЦИЈА ЗА ВРШЕЊЕ НА САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ И ЗА ДАНОЧНИ ЦЕЛИ.....	4
ПРЕСМЕТУВАЊЕ И УТВРДУВАЊЕ НА ПЕРСОНАЛНИОТ ДАНОК.....	7
СОСТАВУВАЊЕ НА ГОДИШНА СМЕТКА И РОКОВИ ЗА ДОСТАВУВАЊЕ.....	9
ПАУШАЛНО ОДАНОЧУВАЊЕ НА ПРИХОДИ ОД САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ.....	19

ВОВЕД

Оваа брошура треба да ве упати во основните правила и процедури за регистрација, утврдување и плаќање на персоналниот данок на доход и изготвување на Годишна сметка за остварените приходи од самостојна дејност.

Преку брошурата ќе се запознаете за тоа:

- ✓ Како и каде да се регистрирате, ако остварувате приходи од самостојна дејност?
- ✓ Кои се вашите права и обврски?
- ✓ Кога и на кој начин сте обврзани да ги пресметувате, пријавувате и плаќате соодветните даноци?
- ✓ Составување и доставување на Годишна сметка и поднесување на даночна пријава
- ✓ Како УП ќе ви ја утврди конечната годишна обврска за персоналниот данок на доход?

Во текстот се употребуваат следните кратенки:

УП	Управа за јавни приходи
ЗПДД	Закон за персонален данок на доход
ЗТД	Закон за трговски друштва
“Б”	Биланс на приходи и расходи
“ПДД-ДБ”	Годишен даночен биланс
“ПДД-ГДП”	Годишна даночна пријава
ДДВ	Данок на додадена вредност
ЕМБС	Единствен матичен број на субјектот
ЕДБ	Единствен даночен број

ВРШЕЊЕ НА САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ

► Трговец - поединец

Трговец - поединец е физичко лице кое во вид на занимање, врши трговска дејност определена во Законот за трговски друштва, кој одговара за своите обврски лично и неограничено со сиот свој имот.

Својството на трговец - поединец се стекнува со уписот во Трговскиот регистар, кој се води во Централниот регистар на Република Македонија.

Не се сметаат за трговци според ЗТД: физички лица кои вршат земјоделска и шумарска дејност (индивидуални земјоделци); занаетчии и физички лица кои вршат услуги, освен ако нивната дејност може да се определи како претпријатие; физички лица кои вршат угостителски услуги со издавање соби во своите живеалишта; и физички лица кои се занимаваат со слободни занимања (адвокати, нотари, лекари и други).

► Граѓани кои остваруваат приходи од самостојна дејност

Во оваа категорија влегуваат граѓаните кои остваруваат приходи од:

- стопанска дејност;
- производна, услужна, трговска, угостителска, превозничка и друга слична дејност;
- давање професионални и други интелектуални услуги (адвокатски, нотарски, консултантски, ревизорски, инженерски, архитектонски, новинарски, спортски, културни и други интелектуални дејности);
- земјоделска дејност (производство, доработка, преработка и пласман на сопствени земјоделски производи и одгледување на добиток и други стопанско-корисни животни и пласман на нивните производи);
- други дејности, чија трајна цел е остварување на приходи.

Сите физички лица кои остваруваат приходи од самостојна дејност, должни се својата дејност да ја регистрираат кај надлежниот регистар.

ПОСТАПКИ ЗА РЕГИСТРАЦИЈА ЗА ВРШЕЊЕ НА САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ И ЗА ДАНОЧНИ ЦЕЛИ

Регистрирање на дејност

Доколку сакате да отпочнете некоја дејност од која ќе остварувате приходи од самостојна дејност, треба да се пријавите и регистрирате во соодветен (основен) регистар кај соодветната асоцијација на која припаѓате.

- ✓ **Трговците-поединци** се регистрираат во Трговскиот регистар, што се води во Централниот регистар.
- ✓ **Граѓаните** кои остваруваат приходи од самостојна дејност, податоците за упис ги доставуваат во своите основни регистри, надлежни за упис на дејностите што се водат кај Коморите (адвокатската, нотарската, занаетчиската, медијаторската дејност и дејност на судски извршители, и слична дејност на вашето делување), подрачните служби на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, како и во Регистрационите канцеларии при Централниот Регистар, на подрачјето каде обавувате дејност.

Овие регистри се должни по службена должност до Централниот регистар на РМ да ги пренесат решенијата за упис, заради обезбедување на соодветните податоци за регистрацијата, како што се: ЕМБС, ЕДБ, шифра на дејност, правна форма и сл.

Доделување на Единствен даночен број

Преку Централниот регистар, УЈП ќе ви додели даночен број и ќе ве воведете во Регистерот на даночни обврзници кој се води во Управата.

Значи, за да добиете ЕДБ, не е потребно да доаѓате во даночните канцеларии.

Доделувањето на ЕДБ се врши **едношалтерски**, со службена размена на податоците помеѓу Централниот регистар и УЈП.

За податоците на уписот, Централниот регистар ќе ви издаде Решение.

Сите податоци запишани во регистрите ќе имаат правно дејство спрема трети лица, од денот кога ќе бидат пренесени во електронска форма и објавени на веб страницата на Централниот регистар www.crm.com.mk

Пријавување на промена на податоци во УЈП

Во случај на промена на регистарските податоци (промена на седиште, промена на место на вистинско управување и промена на податоците за контакт: телефон, телефакс, е-пошта и сл.) или престанок на работењето, истите должни сте навремено да ги пријавите.

Точноста на регистарските податоци е неопходна поради достава на пријави, решенија, известувања, навремено информирање на даночните обврзници, водење на евиденцијата за даночниот обврзник.

Доколку се утврди дека непријавено вршите дејност, или не сте запишани во Регистарот на даночни обврзници и не ви е доделен ЕДБ, Управата за јавни приходи службено ќе ве регистрира и ќе ви додели ЕДБ, но за тоа ќе сносит санкции.

Регистрација за цели на данокот на додадена вредност

Покрај т.н. општа даночна регистрација, должни сте да се регистрирате и како обврзник за целите на ДДВ¹, доколку деловниот потфат кој го отпочнувате претставува вршење на стопанска дејност од која предвидувате дека во текот на една календарска година ќе остварите вкупен оданочив промет **над 2.000.000 денари**. Во случај на отпочнување на вршење на стопанска дејност во текот на годината, Пријавата за регистрација за ДДВ се поднесува во рок од 15 дена од почетокот од вршењето на дејноста. Под почеток на вршење на дејност се подразбира првото вршење на активност на даночниот обврзник како прва извршена набавка на добра (основни средства, трговска стока и друго) користена услуга (закуп, истражување на пазар и друго) и извршен промет на добра или услуга.

1) Повеќе информации во врска со регистрацијата и оданочувањето со ДДВ можете да добиете и преку веб страницата на УЈП <http://www.ujp.gov.mk/mk/vodic/category/141>

Доколку во текот на календарската година вашиот остварен вкупен промет го надмине износот од 2.000.000 денари, должни сте да се регистрирате за целите на ДДВ и да ја поднесете Пријавата за регистрација за ДДВ најдоцна до 15-ти во месецот, кој следи по месецот кога сте го оствариле прометот.

Доколку во претходната календарска година сте оствариле вкупен промет над 2.000.000 денари или доколку сакате доброволно да се регистрирате за целите на данокот на додадена вредност, поднесете Пријава за регистрација за данокот на додадена вредност (образец “ДДВ-01”) до 15-ти јануари во тековната година.

Преземете ја Пријавата за регистрација преку следниот веб линк
<http://www.ujp.gov.mk/mk/obraci/opis/33>

Воведување и користење на фискален апарат

Доколку вршите промет на добра или услуги, за кои плаќањата се вршат во готово, должни сте да воведете и да користите одобрен фискален систем на опрема за регистрација² на готовинските плаќања и задолжително да издавате фискална сметка, од самото пуштање на објектот во употреба.

Доколку како обврзник на персонален данок на доход од вршење дејност воведете во употреба одобрен систем на опрема за регистрирање на готовинските плаќања, имате право на намалување на пресметаниот персонален данок на доход во висина на вредноста на воведени и ставени во употреба до десет фискални апарати.

За користење на даночното олеснување поднесете барање (образец “ПДД-02”)³ до УЈП.

2) Информирајте се повеќе за фискализацијата преку <http://www.ujp.gov.mk/mk/vodic/category/133>

3) Ова даночно ослободување, по одобрение на УЈП, ќе можете да го користите при доставувањето на Годишниот даночен биланс “ПДД-ДБ”, или пак месечно со намалување на месечните аконтации на персоналниот данок, започнувајќи од месецот што следува после месецот во кој е воведен одобриениот фискален систем на опрема, односно после добиеното одобрение од УЈП.

ПРЕСМЕТУВАЊЕ И УТВРДУВАЊЕ НА ПЕРСОНАЛНИОТ ДАНОК

Персонален данок од плата

Како граѓанин кој остварува приходи од самостојна дејност, односно доколку сте самовработено лице, имате обврска да ги пресметате и уплатите социјалните придонеси и персоналниот данок од плата⁴ за вашите вработени, односно за вас како самовработено лице.

Користете ги електронските услуги на УЈП за поднесување на пресметките за плата. Пополнетиот образец “МПИН” пратете го преку електронска пошта celaplata@ujp.gov.mk и истиот ќе се смета за доставен до Управата за јавни приходи.

Аконтативно плаќање на персоналниот данок на доход

Граѓаните кои остваруваат приходи од самостојна дејност (освен граѓаните кои вршат регистрирана дејност, а кои персоналниот данок на доход го плаќаат во паушален износ) имаат обврска аконтативно да го плаќаат персоналниот данок на доход за тековната календарска година, како и по истекот на годината да достават Годишна сметка до Управата за јавни приходи и Централниот регистар.

Аконтативна даночна пријава (образец “ПДД-АДП/СД”) се поднесува во рок од 15 дена од денот на започнувањето на вршење на дејноста.

Преземете ја даночната пријава преку интернет

<http://www.ujp.gov.mk/mk/obraci/opis/27>

Во аконтативната пријава, треба да го искажете очекуваниот нето-приход во првата година од работењето, кој ќе служи како основа за утврдување на аконтациите на персоналниот данок на доход.

⁴) За повеќе информации во врска со пресметката на бруто-плата посетете ја нашата веб-страница <http://www.ujp.gov.mk/mk/vodic/category/645>

На даночниот обврзник за сторен прекршок ќе му се изрече глоба во износ од 500 до 1000 евра во денарска противвредност, ако не поднесе Аконтативната даночна пријава во пропишаниот рок.

Ако за прв пат основате трговско друштво (трговец - поединец) или отпочнувате со вршење на дејност како самостоен вршител на дејност во согласност со закон, и доколку претходно не сте биле регистрирани за вршење на таа дејност во Централниот регистар, информирајте се за даночните бенефиции/ ослободување од персоналниот данок на доход предвидени со Законот за вработување во случај на невработеност⁵.

Утврдување на даночни обврски

За одредени даноци, УЈП го утврдува износот што треба да го платите.

За утврдениот данок, се донесува:

- ✓ Привремено и
- ✓ Даночно решение

Решенијата се доставуваат на вашата адреса, пријавена во Регистерот на даночните обврзници, и со нив се задолжува вашата даночна сметка со утврдениот данок.

Утврдената обврска во Решението, должни сте да ја платите во определниот рок.

⁵) Види член 98 од истиот Закон.

СОСТАВУВАЊЕ НА ГОДИШНА СМЕТКА И РОКОВИ ЗА ДОСТАВУВАЊЕ

Обврска да изготвуваат Годишна сметка имаат:

- Трговци-поединци;
- Физички лица кои се занимаваат со земјоделска дејност;
- Физички лица кои се занимаваат со занаетчиска дејност;
- Лица кои вршат услуги или слободни занимања, кои остваруваат приходи од вршење на дејност (професионални и други интелектуални услуги - адвокатска, нотарска, консултантска, ревизорска, инженерска, архитектонска, новинарска, спортска, културна и друга интелектуална дејност и слично).

По истекот на календарската година, должни сте до Управата за јавни приходи и Централниот регистар да ја доставите Годишната сметка најдоцна до 15 март наредната година (пр. за 2011 година, рокот е 15 март 2012 година).

Годишната сметка се составува на следните обрасци:

- 1) Биланс на приходи и расходи (образец **“Б”**)
- 2) Годишен даночен биланс (образец **“ПДД-ДБ”**) и
- 3) Годишна даночна пријава на (образец **“ПДД-ГДП”**) - која се доставува само до Управата за јавни приходи, доколку покрај приходите од самостојна дејност, даночниот обврзник остварил и некој друг приход.

За сите исплатени приходи на физички лица (само за работниците, а не и за работодавачот - сопственикот) во текот на календарската година, како исплатувач/работодавач должни сте до УЈП да доставите и Годишен извештај за бруто остварените приходи на обврзникот за пресметаниот и платениот данок и придонес по одбивка и вкупно исплатените нето-приходи (образец **“ПДД-ГИ”**), најдоцна до 15 февруари наредната година (пр. за исплатените приходи во 2011, рокот е 15 февруари 2012 година).

► **Биланс на приходи и расходи**

Во Билансот на приходи и расходи (образец “Б”), треба да ги искажете вкупните приходи и вкупните расходи од работењето во 2011 година, вредноста на средствата за работа и вредноста на залихите. Билансот се пополнува согласно состојбите искажани во вашите деловни книги, кои сте должни да ги водите.

Начинот на пополнување на Билансот на приходи и расходи е опишан во самиот образец, достапен преку <http://www.ujp.gov.mk/mk/obrasci/opis/24>

► **Годишен даночен биланс**

Во Годишниот даночен биланс (образец “ПДД-ДБ”), го утврдувате нето-приходот од самостојна дејност кој претставува основа за пресметување на годишниот данок на доход. Образецот “ПДД-ДБ” е достапен преку <http://www.ujp.gov.mk/mk/obrasci/opis/25>. При пополнување на Годишниот даночен биланс, следете ги следните упатства:

Нето-приход пред оданочување (поле 01) - го внесувате позитивниот финансиски резултат утврден во Билансот на приходи и расходи на полето 23 (образец “Б”), составен за даночниот период за кој се составува образецот “ПДД-ДБ”, односно за пресметковниот период (кај ново формираните субјекти).

Загуба пред оданочување (поле 02) - ја внесувате загубата утврдена во Билансот на приходи и расходи на полето 24 (образец “Б”), составен за даночниот период за кој се составува образецот “ПДД-ДБ”, односно за пресметковниот период (кај ново формираните субјекти).

Расходи што не се признаваат за даночни цели (поле 03) - го внесувате збирот на износите на расходите со кои се зголемува искажаниот нето-приход или се намалува искажаната загуба. Утврдените трошоци и другите расходи кои не се признаваат за даночни цели се утврдуваат согласно со членовите 30-в до 30-и од ЗПДД. За трошоците кои не се посебно искажани важат правилата утврдени со прописите за сметководство и сметководствени стандарди.

Трошоци на материјалите и набавната вредност на продадената трговска стока над износот пресметан по методот на просечни цени (поле 04) - го внесувате износот на трошоците на материјалите и набавната вредност на продадената трговска стока над износот пресметан по методот на просечни цени.

Ако потрошокот на материјалите и набавната вредност на продадената трговска стока се евидентира по методот на плански, односно продажни цени, ќе се смета дека е применет методот на просечни цени, доколку вредноста на потрошените материјали и продажната вредност на продадените трговски стоки, се корегира за сразмерниот дел на отстапувањето, односно вкалкулираната разлика во цени. Во тој случај, во ова поле, го внесувате делот од износот на трошоците и материјалите и набавната вредност на продадената трговска стока над износот пресметан по методот на просечни цени, согласно член 30-в од ЗПДД.

Износ утврден како разлика помеѓу пазарната цена и трансферната цена кај поврзани лица (поле 05) - ја внесувате разликата помеѓу пазарната цена и трансферната цена за трансакциите, кои како даночен обврзник сте ги имале со поврзани лица.

За лице *поврзано со обврзнички* се смета правно и физичко лице во чии односи со обврзникот, се јавува можност за контрола или значително влијание врз деловните одлуки. Под *трансферна цена* се смета цената настаната во врска со извршената трансакција на средствата или создавање обврски меѓу поврзани лица. При утврдување на разликата меѓу пазарната и трансферната цена, треба да се користат споредливи цени што би се оствариле на домашниот пазар или компаративниот странски пазар кога не би се работело за однос со поврзани лица. Кога тоа не е можно, се користи цената утврдена според методот на чинење, зголемена за вообичаената заработувачка (разлика во цени, провизија).

Амортизација над износот утврден со примена на амортизационите стапки пропишани со номенклатурата на средствата (поле 06) - го внесувате износот на амортизацијата на нематеријалните и материјалните средства над износот утврден со примена на амортизационите стапки пропишани со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните вложувања и за номенклатурата на средствата за амортизација.

Преостаната сегашна вредност на основните средства кои не се користат, а се амортизираат во целост (поле 07) - го внесувате износот на преостанатата сегашна вредност на материјалните и нематеријалните вложувања (основни средства) кои не се користат, а на кои е извршена целосна исправка на товар на приходите.

Дел од амортизација по функционална метода над 10% (поле 08) - го внесувате износот на искажаните расходи по основ на пресметаната амортизација на средствата по функционалната метода кој го надминува износот на пресметаната амортизација по пропорционалната метода над 10%. За да можете да го користите методот на пресметката на амортизација по функционална метода, потребна ви е согласност од Управата за јавни приходи.

Дел од камата по кредити земени од доверители со статус на поврзани лица над износот на важечките каматни стапки на комерцијални банки (поле 09) - го внесувате делот на износот на каматите по кредити земени од доверители со статус на поврзани лица, кој е над износот на каматите по кои во пресметковниот период можело да се земе соодветен кредит, а кој се утврдува според важечките каматни стапки од комерцијалните банки.

Премии за осигурување кои не се признаваат (поле 10) - го внесувате износот на премиите за осигурување кои не се однесуваат за осигурување на деловниот имот и задолжителните видови на неживотно осигурување утврдени со Законот за супервизија на осигурувањето.

Под *деловен имот* се подразбираат средствата на даночниот обврзник во кои спаѓаат: градежните објекти, опремата и други материјални и нематеријални средства со кои се обавува дејноста, ситниот инвентар, репроматеријалите, производите и трговската стока.

Трошоци по основ на организирана исхрана и превоз до и од работа и други надоместоци над пропишаните износи утврдени со Законот (поле 11) - го внесувате износот на трошоците исплатени над пропишаните износи утврдени со Законот за работните односи, Општиот колективен договор за приватниот сектор во Република Македонија, односно над висината утврдена со прописите за органите на државната управа и тоа за:

- организирана исхрана;

- за превоз до и од работа; и
- други надоместоци на трошоци од работен однос.

Трошоци по основ на камата по кредити за набавка на патнички автомобили (поле 12) - овие трошоци целосно ги внесувате на полето 12 од “ДБ” и ја зголемуваат даночната основа.

Трошоците за користење на сопствен автомобил за службени цели од лицата вработени кај обврзникот, во висина од 50% од исплатениот износ (поле 13) - на ова поле го внесувате износот што е над 50% од износот утврден за трошоците за користење на сопствен автомобил за потребите на работодавачот од лицата во работен однос.

Исплатата на вакви надоместоци на лица кои не се вработени кај вас, целосно ја зголемуваат даночната основа, односно претставуваат оданочив расход во даночниот биланс.

Трошоци за економска пропаганда кои не се во функција на унапредување на дејноста (поле 14) - ги внесувате трошоците за економска пропаганда кои не се во функција на унапредување на дејноста.

Под *економска пропаганда* се подразбираат услугите на полето на рекламата, како што се: рекламниот консалтинг (информирање на клиентот за можностите за реклама); рекламните подготовки и планирањето на реклама; рекламно уредување; рекламно производство; и организирање на реклама и спроведувањето на рекламата.

Под *економска пропаганда која е во функција на вршење на дејноста* се подразбира ТВ-спот, музички спот, саем, специјални штандови и услуги на полето на пропагандата кои директно го рекламираат производот или услугата кои ги даваат даночните обврзници. Трошоците за економска пропаганда во функција на унапредување на дејноста ви се признаваат како расход во даночниот биланс, во висина на стварно направените трошоци.

Парични казни, пенали и затезни камати за ненавремено платени јавни давачки (поле 15) - овие трошоци целосно ги внесувате на полето 15 од Даночниот биланс со што се зголемува даночната основа.

- Под *парични казни* се сметаат прекршочни и други казни изречени од надлежен суд и други надлежни органи

- Под *пенали* се подразбираат пеналите што даночниот обврзник ќе му ги плати на друго правно или физичко лице врз основа на претходен договор (склучен во писмена форма), пропис или судска одлука, односно решение од друг надлежен орган.
- Под *казнени камати* се сметаат каматите за неблагоприятна уплата на јавните давачки (даноци, акцизи, царини, такси, придонеси и сл.)

Напомена: Судските трошоци и затезните камати по должничко - доверителските односи не се сметаат за парични казни и претставуваат даночно признати расходи.

Трошоци за репрезентација (гостење, подароци, одмор, спорт, рекреација и разонода) и други слични трошоци (поле 16) - целосно ги внесувате на полето 16 од Даночниот биланс со што се зголемува даночната основа.

- Издатоците за *гостење* претставуваат трошоци за консумација на јадења, пијалоци и други производи за уживање. Издатоците за *гоштевање* на лица со деловен повод, за даночни цели не се сметаат за издатоци за цели на остварување на стопанската дејност на обврзникот и истите ја зголемуваат даночната основа.
- Издатоци за *подароци* претставуваат подарувањата на сопствени производи и стоки со кои се тргува или набавка на стоки со кои се тргува со цел подарување.
- Издатоци за *одмор, рекреација и забава* претставуваат особено, издатоците за годишни одмори, користење на спортски сали, сали за релаксација и забавување за сопственикот и нему блиски лица, за неговите вработени и за деловните партнери и сл.

Трошоци за користење и одржување на автомобили и други средства за превоз на обврзникот, трошоци за рент-а-кар возила, во висина од 50% од остварениот износ (поле 17) - го внесувате делот од трошоците над 50% од исплатениот износ по основ на трошоци за користење и одржување на автомобили и други средства за превоз, како и трошоците по основ на користење на рент-а-кар возила.

Исплати по основ на стипендии (поле 18) - овие трошоци целосно ги внесувате на полето 18 од Даночниот биланс со што се зголемува даночната основа.

Други усогласувања на расходите (поле 19) - ги внесувате износите на другите трошоци кои не се во директна врска со дејноста, не се во функција на остварувањето на нето-приходот и кои не се опфатени во членовите 30-в до 30-и од ЗПДД или се во спротивност со нив.

Даночна основа (поле 20) - го внесувате износот утврден како збир на нето-приходот пред оданочување зголемен за расходите што не се признаваат за даночни цели (поле 01 + поле 03).

Ако во Билансот на приходи и расходи (образец "Б") искажете загуба пред оданочување, во тој случај го внесувате износот утврден како разлика меѓу расходите што не се признаваат за даночни цели и загубата пред оданочување (поле 03 - поле 02).

Ако и по ова усогласување добиете негативна разлика, во тој случај пред износот искажан како даночна основа (поле 20-IV-Даночна основа) впишувате "-" и не ги пополнувате полињата што следат, освен полето 31.

Вложувања во материјални средства (недвижности, постројки и опрема) и во нематеријални средства (компјутерски софтвер и патенти) во висина од 30% од извршените вложувања, но не повеќе од 50% од даночната основа (поле 22) - се внесува намалувањето на даночната основа за 30% од извршените вложувања за проширување на дејноста, со тоа што извршеното намалување не може да биде поголемо од 50% од утврдената даночна основа за истиот даночен период и тоа во: 1) материјални средства (недвижности, постројки и опрема) и 2) нематеријални средства (компјутерски софтвер и патенти).

Напомена: Не се сметаат како вложувања во материјални и нематеријални средствата, вложувањата во: мебел, патнички автомобили, теписи, аудиовизуелни средства, бела техника, уметнички дела од ликовната и применетата уметност и други украсни предмети за опремување на административните простории.

Пример 1:

Даночна основа од поле 20 од "ПДД-ДБ" = 500.000 денари
Инвестициони вложувања во текот на 2011 година = 1.000.000 денари
Пресметка: $1.000.000 \times 30\% = 300.000$ денари

Правото на намалување е одредено во износ кој не може да биде поголем од 50% од даночната основа. Во конкретниот пример тоа право изнесува 250.000 денари.

Даночна основа $500.000 \times 50\% = 250.000$ денари

Даночниот обврзник во “ПДД-ДБ” како даночно намалување по основ на извршени вложувања ќе може да го внесе износот од 250.000 денари.

Напомена: Остатокот од инвестиционите вложувања не се пренесуваат во наредната година.

Пример 2:

Даночна основа од поле 20 од “ПДД-ДБ” = 500.000 денари
Инвестициони вложувања во текот на 2011 година = 700.000 денари
Пресметка: $700.000 \times 30\% = 210.000$ денари

Правото на намалување е одредено во износ кој не може да биде поголем од 50% од даночната основа.

Даночна основа $500.000 \times 50\% = 250.000$ денари

Даночниот обврзник во “ПДД-ДБ” како даночно намалување по основ на извршени вложувања ќе го внесе износот од 210.000 денари, кое не го надминува износот од 50% од даночната основа.

Вложувања во патнички автомобили во дејностите: изнајмување на возила (рент-а-кар), автотакси превоз, возила за обука на возачи и специјални возила (погребални, брза помош, возила за помош на пат и сл.) во висина на извршеното вложување, но не повеќе од висината на даночната основа (поле 22-а) - ја внесувате вредноста на извршените вложувања во патнички автомобили, само доколку вршите една од следните дејности: изнајмување на возила (рент-а-кар); авто такси превоз; возила за обука на возачи; и специјални возила (погребални, брза помош, возила за помош на пат и сл.)

Пример 1:

Даночен обврзник - автотакси превозник набавува возило во износ од 650.000 денари.

Даночна основа од поле 20 од “ПДД-ДБ” = 580.000 денари

Правото на намалување изнесува 580.000 денари, односно во висина на искажаната даночна основа за истиот даночен период во кој е набавено возилото.

Напомена: Остатокот од вредноста на набавеното возило над износот на даночната основа (650.000 - 580.000) кое изнесува 70.000 денари не се пренесува во наредната година.

Пример 2:

Даночен обврзник - автотакси превозник набавува возило во износ од 450.000 денари.

Даночна основа од поле 20 од “ПДД-ДБ” = 500.000 денари

Правото на намалување изнесува 450.000 денари, односно истото ќе биде во висина на вложувањето.

Годишно лично ослободување (поле 23) - го внесувате износот на утврденото годишно лично ослободување според времетраењето на вршењето на дејноста.

Доколку остварувате приходи во период пократок од годината за кој се поднесува даночниот биланс, во тој случај личното ослободување ќе го утврдите со множење на бројот на деновите за кои е утврден нето-приходот со износот на олеснувањето, поделено со бројот на работни денови во годината.

Ослободувања утврдени со други закони (поле 24) - ја внесувате вредноста на утврдените други ослободувања кои како обврзник ги користите или имате право да ги користите, а кои се утврдени со други прописи. Доколку го пополните ова поле задолжително треба да доставите докази прилог со кој ќе го образложите основот на намалување на данокот (согласно со кои членови и од кои закони се врши).

Даночна основа за пресметување на данокот (поле 25) - го внесувате износот кој претставува разлика помеѓу утврдената даночна основа од полето 20 и утврдените износи на даночните ослободувања, односно олеснувања при што добиениот износ претставува даночна основа по намалување.

Пресметан данок (поле 26) - го внесувате износот на пресметаниот данок според стапката утврдена во членот 12 од ЗПДД, на даночната основа утврдена во полето 25 од образецот.

Персоналниот данокот на доход, согласно членот 12 од ЗПДД, се плаќа по стапка од 10% за 2011 година, независно од висината на даночната основа.

Пример:

Даночна основа за пресметување на данокот = 450.000 денари
Пресметан данок (450.000 x 10%) = 45.000 денари

Намалување на данокот за вредноста на набавените и ставени во употреба до десет фискални апарати (поле 28) - на даночниот обврзник кој е должен, согласно Законот за регистрирање на готовински плаќања, да воведи и да користи одобрен систем на опрема за регистрирање на готовински плаќања, му се намалува пресметаниот данок за набавени до десет фискални апарати, во висина на нивната вредност.

Даночното ослободување, може да се користи од првиот нареден месец во тековната година од воведувањето во употреба на одобриениот систем на опрема за регистрирање на готовинските плаќања до крајот на годината, сразмерно, на износот на вложените средства.

Доколку даночното ослободување не го искористите до крајот на тековната година имате право да го пренесете во наредниот период. Пренесениот дел на даночното ослободување кој останува да го користите во наредната година, се дели со бројот на месеците во годината (12 месеци). Даночното ослободување се остварува со Решение од УЈП, по поднесено писмено Барање (образец “ПДД-02”).

Намалување на данокот по други основи утврдени со Закон (поле 29) - ја внесувате вредноста на другите намалувања на данокот кои имате право да ги користите, а кои се утврдени со други прописи. Ако го пополните ова поле задолжително треба да доставите прилог со кој ќе образложите согласно со кои членови и од кои закони се врши намалување на данокот.

► Годишна даночна пријава

Како граѓанин во текот на годината можете да остварувате приходи по повеќе основи, односно покрај приходите од вршење на самостојна дејност, да сте оствариле и приходи од издавање во закуп на станбен објект (кирија) или можеби сте тргувале на берза, или сте оствариле хонорар по основ на авторски договор, понатаму сте учествувале во наградна игра и сте оствариле добивка и слично.

Во овој случај, по истекот на календарската година имате обврска сите ваши приходи кои сте ги оствариле по различни основи во текот на годината да ги пријавите во Годишна даночна пријава (образец “ПДД-ГДП”) <http://www.ujp.gov.mk/mk/obrasci/opis/21> (пр. за остварените приходи во 2011, рокот е 15 март 2012 година).

ПАУШАЛНО ОДАНОЧУВАЊЕ НА ПРИХОДИ ОД САМОСТОЈНА ДЕЈНОСТ

Паушално може да се оданочуваат граѓаните кои обавуваат самостојна дејност:

- кои не се во состојба да водат деловни книги или на кого водењето на деловните книги им го отежнува вршењето на дејноста;
- кои не вработуваат други лица;
- во чија дејност не вложуваат и други лица; и
- кои остваруваат нето годишен приход од вршење на дејност до две просечни годишни плати.

Во групата на паушалисти потпаѓаат: верски службеници (оци, свештеници...), занаетчија (чевлар, часовничар, острач на ножеви и други видови сечила, чистач на чевли, сарач, бојација, точкар, јорганџија, изработка на обланди, корнети и кори и кадаиф, лимунаџија, бербер, каменорезач, грнчар, лимар, кројач, металостругач, бравар, бижутер, изработка и поправка на предмети од кожа, тапетар, семкар, свеќар ...) и други.

Граѓанинот кој обавува самостојна дејност кој ги исполнува условите за паушално оданочување и кој сака данокот на доход за приходите од вршење на дејност да го плаќа според паушално утврден нето-приход, треба да поднесе Барање за паушално оданочување на персонален данок на доход (образец “ПДД-П”) <http://www.ujp.gov.mk/mk/obrasci/opis/30>

Граѓанинот може да го поднесе Барањето до УЈП најдоцна до крајот на годината која и претходи на годината за која се врши утврдување на данокот (пр. до 31.12. 2011 година за 2012 година).

УЈП одлучува по ова барање за тоа, дали постојат околности поради кои обврзникот не е во состојба да ги води деловните книги, или нивното водење значително би му го отежнало вршењето на дејноста.

Доколку се исполнети условите, УЈП ќе ви го утврди паушалниот нето-приход, имајќи ги во предвид:

- местото каде што се наоѓа деловната просторија;
- опременоста на деловната просторија;

- пазарните услови во кои се врши дејноста;
- површината на деловната просторија;
- староста и способноста на обврзникот;
- големината на нето-приходот на обврзникот, кој под исти или слични услови врши иста или слична дејност; и
- други околности кои влијаат на остварувањето на добивката.

Доколку УЈП утврди дека престанале условите за користење на правото за паушално оданочување, во наредната година ќе ве задолжи да водите деловни книги.

Граѓаните кои вршат регистрирана дејност, а кои персоналниот данок на доход го плаќаат во паушален износ, не се обврзници за водење на деловни книги. Аналогно на ова и не се обврзани да состават и да достават Годишна сметка до УЈП и до Регистарот на годишните сметки при Централниот регистар.

Контакт Центар

Кеј 13-ти Ноември (Градски Трговски Центар
2-ри кат) локал 500, 1000 Скопје
тел. 0800 33 000

Генерална Дирекција на УЈП

бул. „Кузман Јосифовски – Питу“ бр.1
(Комплекс банки), 1000 Скопје
тел. 02/3299 500; факс 02/3281 010

Дирекција за големи даночни обврзници

ул. „12-та Ударна бригада“ бр. 2-а, 1000
Скопје
тел. 02/3251 600; факс 02/3251 610

Регионална Дирекција Скопје

ул. „11 Октомври“ бр. 27, 1000 Скопје
тел. 02/3163 411; факс 02/3213 938

Регионална Дирекција Битола

ул. „Борис Кидрич“ бр. 24, 7000 Битола
тел. 047/235 504; факс 047/235 501

Регионална Дирекција Тетово

ул. „Дервиш Цара“ бр. 56, 1200 Тетово
тел/факс 044/335 515

Регионална Дирекција Штип

ул. „Плоштад Слобода“ бб, 2000 Штип
тел. 032/397 818; факс 032/392 050

Регионална Дирекција Кавадарци

ул. „Едвард Кардељ“ бб, 1430 Кавадарци
тел. 043/411 752; факс 043/411 751

К Сите О дговори на едно место!

Заштедете време, користете лесна и брза комуникација за општите прашања и информации во врска со оданочувањето, одделните даночни процедури и постапки за плаќање. Нашите оператори се достапни секој ден од **09.00 до 20.00** часот, освен недела.

ИНФО ДАНОЦИ
0800 33 000

- ☑ Регистрација на даночен обврзник
- ☑ Оданочување и даночни постапки
- ☑ Поднесување на даночни пријави
- ☑ Користење на е-даноци
- ☑ Даночни олеснувања и ослободувања
- ☑ Плаќање даноци и придонеси

Бидете наш партнер во спречување мито, корупција и сузбивање на даночната евазија. Телефонската линија е мобилна **24 часа / 7 дена**. Анонимноста и дискрецијата на јавувачот се обезбедени во целост.

ПРИЈАВЕТЕ 198
НЕПРАВИЛНОСТИ

- ☑ Неиздавање на фискална сметка
- ☑ Вршење на нерегистрирана дејност
- ☑ Затајување на данок
- ☑ Непрофесионално однесување на даночен службеник
- ☑ Мито и корупција
- ☑ Недоставена пресметка од исплатувачот на приходи

Телефонските повици кон линиите на УЈП се **бесплатни**.

www.ujp.gov.mk

info@ujp.gov.mk